

**Miejska Biblioteka Publiczna
im. dr. Michała Marcza
w Tarnobrzegu**

**Władysław Jasiński
„Jędrus”**

1909 – 1943

(zestawienie bibliograficzne w wyborze)

Władysław Jasiński

„Jędrus”

Urodził się 18 sierpnia 1909 r. w Sadkowej Górze koło Mielca. Był synem Piotra (nauczyciela) i Marii z Halardzińskich. Po ukończeniu szkoły powszechnej w Mielcu uczęszczał do tamtejszego Gimnazjum im. Stanisława Konarskiego. Egzamin dojrzałości zdał w 1929 r. W czasach nauki gimnazjalnej należał do harcerstwa, brał też udział w wielu pracach społecznych i uprawiał sport. Po maturze wstąpił na Uniwersytet Jagielloński, rozpoczynając studia historyczne, które jednak w związku z trudną sytuacją materialną zmuszony był przerwać. W 1933 r. podjął na krótko pracę nauczyciela w szkole w Albinówce na Wileńszczyźnie, by powrócić na studia, tym razem prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim. Dyplom magistra praw uzyskał w 1938 roku. W czasie studiów uprawiał wioślarstwo w ramach Akademickiego Związku Sportowego, został również działaczem Związku Młodej Polski, organizacji młodzieżowego Obozu Zjednoczenia Narodowego. Jeszcze w czasie studiów w roku 1936, Jasiński zawarł związek małżeński ze Stefanią Antosz. Z tego związku przyszedł na świat w 1937 roku jego jedyny syn Andrzej. W 1938 r. rodzina Jasińskich przeniosła się do Tarnobrzega, gdzie Władysław podjął aplikanturę u adwokata dr. Leonarda Madeja. Pełnił również funkcję komendanta Związku Młodej Polski na teren Centralnego Okręgu Przemysłowego. Prawdopodobnie wiosną 1939 r. ukończył kurs przygotowujący do tworzenia konspiracji na wypadek wojny i okupacji. We wrześniu 1939 r. brał udział w obronie Tarnobrzega po czym razem z wojskiem wycofał się za San.

Po kampanii wrześniowej powrócił do miasta, podejmując pracę konspiracyjną wśród harcerzy, młodzieży gimnazjalnej i działaczy wiejskich. Od grudnia 1939 r. wydawał konspiracyjne pismo „Wiadomości Radiowe”, później jako tygodnik pod tytułem „Odwet”. Nazwą „Odwet” zaczęła się również posługiwać organizacja kierowana przez Jasińskiego, która gromadziła broń, zbierała informacje o wrogu i dokonywała aktów sabotażu. W marcu 1941 r. organizacja została rozbita przez Niemców. Jasiński uniknął aresztowania ale od tego czasu był poszukiwany przez Gestapo. Swoją działalność przeniósł więc na teren Sandomierszczyzny, gdzie mniejsza liczebność wroga umożliwiała szersze działanie. W kwietniu 1941 r. utworzył grupę dywersyjno-bojową, która przybrała kryptonim „Jędrusie”. Do 1943 r. grupa ta przeprowadziła kilka akcji i wykonała kilka wyroków śmierci na konfidentach.

Władysław Jasiński zginął w walce z Niemcami 9 stycznia 1943 r. zdradzony przez mieszkańca wsi Tursko Wielkie. Pochowany został w zbiorowej mogile „Jędrusiów” na cmentarzu w Sulisławicach. Pośmiertnie awansowany do stopnia podporucznika czasu wojny (11 listopada 1943) i odznaczony Orderem Virtuti Militari V klasy (2 października 1944). Jego pamięci poświęcony jest pomnik, ulica i tablice w tarnobrzeskich kościołach.

Bibliografia przedmiotowa

Druki zwarte

1. Błasiak K., Mazur S. (red. i oprac.), Kalinka K. (zdjęcia), Pomniki i tablice Tarnobrzega, Miejska Biblioteka Publiczna, Tarnobrzeg 2005
2. Dąbrowski E., Bez broni, „Pax”, Warszawa 1969
3. Dąbrowski E., Jędrus – legenda i rzeczywistość, Wrocław 1995
4. Dąbrowski E., Sierant P., Władysław Jasiński, w: Konopczyński W. (red. główny), Polski Słownik Biograficzny, T. XI, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław [etc] 1964-1965, s. 56-57
5. Dąbrowski E., Szlakiem „Jędrusiów”, „Pax”, Warszawa 1967
6. Gruszczyński W., Odwet – Jędrusie: próba monografii, Staszowskie Towarzystwo Kulturalne, Staszów, 1995
7. Janas A., Odwet – Jędrusie, Muzeum Historyczne Miasta Tarnobrzega, Tarnobrzeg 2007
8. Krężel J., Śladami dzieciństwa i młodości Władysława Jasińskiego „Jędrusia”, [Mielec] 2000
9. Krężel J., Władysław Jasiński „Jędrus”, Związek Harcerstwa Polskiego Środowiskowy Szczep 6 TDK „Knieja” im. Szarych Szeregów w Tarnobrzegu, Mielec; Tarnobrzeg 1989
10. Maciąg M., Władysław Jasiński „Jędrus”, w: Kiryk F. (red.), Mielec: studia i materiały z dziejów miasta i regionu. T.2., Krajowa Agencja Wydawnicza, Mielec; Rzeszów 1988
11. Rydłowski J., Żołnierze lat wojny i okupacji, M.O.N., Warszawa 1971
12. Sierant P., By czas nie zaćmił...: prace historyczne, Norbertinum, Lublin 2004
13. Szwedo B., Kawalerowie Virtuti Militari Ziemi Tarnobrzesckiej. T. 1., Wydawnictwo Diecezjalne, Tarnobrzeg 2001
14. Szwedo B., Władysław Jasiński, w: Polak B. Kawalerowie Virtuti Militari 1792-1945, T. 5, (Konspiracja 1939-1945, Cz. 1, Wydaw. Uczelniane Politechniki Koszalińskiej, Koszalin 1999
15. Zych T., Tarnobrzescki Słownik Biograficzny. T. 1., Tarnobrzeg 1998

Artykuły z prasy

1. Andrusikiewicz W., Jędrus, Motywy, 1984, nr 27, s. 7
2. Bartosz W., Pamięci Jędrusia, Za Wolność i Lud, 1987, nr 47, s. 8
3. Czes., Śmierć „Jędrusia”. Kartki z historii II wojny światowej, Gazeta Pomorska, 1973, nr 11, s. 7
4. Dąbrowski E., Jak zginął „Jędrus”?, Tygodnik Powszechny, 1972, nr 50, s. 4-5
5. Dąbrowski E., Jędrusiowa dola, partyzancka dola, Słowo Powszechne, 1983, nr 11, s. 5, 11
6. Dąbrowski E., „Jędrus”. W 40 rocznicę śmierci Władysława Jasińskiego, Ład, 1983, s. 2, s. 4
7. Dąbrowski E., Jędrus (W 20 rocznicę śmierci mgr Władysława Jasińskiego), Wrocławski Tygodnik Katolików, 1963, nr 1
8. Dąbrowski E., Jędrus. W 50 rocznicę śmierci Władysława Jasińskiego, Polska Zbrojna, 1993, nr 5 dod. Magazyn Tygodniowy nr 39, s. II
9. Dąbrowski E., Mój szef Władek – wspomnienie o Władysławie Jasińskim „Jędrusiu”, Nowiny 1993, nr 6, s. 5
10. Dąbrowski E., My, szare „Odwetu” plutony, Nowiny, 1981, nr 56, s. 6
11. Dąbrowski E., „Nie zdoła nas mundur, nie chwali nas sztab...”, Polska Zbrojna, 1991, nr 18 dod. Magazyn Tygodniowy nr 4, s. I
12. Dąbrowski E., O mnogości błędów, niekonsekwencji i sprzeczności - w sprawie prawdy o śmierci „Jędrusia”, Za Wolność i Lud, 1989, nr 42, s. 9, 12
13. Dąbrowski E., Szlakiem Jędrusiów – śmierć Jędrusia (8), Wrocławski Tygodnik Katolików, 1965, nr 2
14. Dąbrowski E., Śmierć „Jędrusia”, Nowiny, 1983, nr 6, s. 3
15. Dąbrowski E., W 30 rocznicę śmierci Jędrusia – Partyzant nieustraszone, Wrocławski Tygodnik Katolików, 1973, nr 1
16. Dąbrowski E., Władysław Jasiński „Jędrus”, Siarka, 1993, nr 2, s. 6
17. Dąbrowski E., Władysław Jasiński „Jędrus” (wspomnienie w 50 rocznicę śmierci), Siarka, 1993, nr 2, s. 6
18. Dąbrowski E., Wspomnienia o „Jędrusiach”, Tygodnik Nadwiślański, 1981, s. 23, s. 10

19. Dąbrowski E., Wspomnienie o Jędrusiu. W 35 rocznicę śmierci Władysława Jasińskiego, *Za i Przeciw*, 1978, nr 5
20. Garas J.B., Gorzka prawda o śmierci Władysława Jasińskiego „Jędrusia”, *Za Wolność i Lud*, 1989, nr 23, s. 7
21. Górecka E., Pamięci „Jędrusiów”, *Wrocławski Tygodnik Katolików*, 1981, nr 26, s. 6-7
22. J.M., Władysław Jasiński. *Tygodnik Nadwiślański*, 1990, nr 37, s. 6-7
23. J.R., Władysław Jan Jasiński „Jędrus” (1909-1943), *Wojsko Ludowe*, 1966, nr 8, s. 80-82
24. Kaczanowski L., Bez ostatnich rozdziałów. W 50 rocznicę śmierci „Jędrusia”, *Nowy Świat*, 1993, nr 15, s. 4
25. Kim był „Jędrus”? *Echo Dnia*, 2003, nr 9, s. 9
26. Kręžel J., Władysław Jasiński „Jędrus”, *Harcercz Tarnobrzesci*, 1988, nr 1, s. 12
27. Kręžel J., Władysław Jasiński „Jędrus” 1909-1943, *Harcerstwo*, 1989, nr 10, s. 19-28
28. Kręžel J., Władysław Jasiński „Jędrus” 1909-1943, *Harcerstwo*, nr 11/12, s. 27-28
29. Maciąga M., „Jędrus” a ZWZ-AK. *Wrocławski Tygodnik Katolików*, 1969, nr 4, s. 6-7
30. Rakuś A., Jędrusiowa dola..., *Nowiny*, 1990, nr 131, s. 3
31. RD, „Jędrus” - pierwszy partyzant Rzeczypospolitej, *Dziennik Polski*, 1983, s. 25, s. 8
32. Sierant P., „Jędrus” i „Jędrusie”, *Dziennik Polski*, 1966, nr 288, s. 8
33. Skowroński A., Gwoli prawdy o „Jędrusiu” i jego oddziale, *Za Wolność i Lud*, 1989, nr 51/52, s. 13
34. Skowroński A., Wspomnienie o Jędrusiu (Władysław Jasiński), *Po prostu*, 1957, nr 13, s. 7
35. Skowroński K., Szlakiem młodości Jędrusia, *Wrocławski Tygodnik Katolików*, 1968, nr 2
36. Staszewski R., Wielcy zmarli, *Tygodnik Nadwiślański*, 2004, nr 44, s. 1, 9
37. Szewera T., 48 lat temu poległ „Jędrus”, *Siarka*, 1991, nr 4, s. 5
38. Walczyna S., Władysław Jasiński „Jędrus” (1909-1943), *Przegląd Historyczno-Oświatowy*, 1971, nr 3, s. 371-374

39. Wójcik R., Jędrus i jego żołnierze, Nowiny, 1983, nr 6, s. 6
40. Wójcik R., Jędrus i jego żołnierze, Tygodnik Nadwiślański, 1983,
nr 3, s. 6
41. Zych T., Władysław Jan Jasiński (1909-1945), Tarnobrzесkie Zeszyty
Historyczne, 1998, nr 17, s. 56-57

Władysław Jasiński z żoną

Seria:
Biblioteczka Regionalisty
Nr 33

Dział Informacyjno-Bibliograficzny
Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Michała Marczaka
w Tarnobrzegu

Tarnobrzeg
2009